

KYSY! Pauli Ruonala vastaa

Sarjainfon kysymys- ja vastauspalstalle saa lähettää kysymyksiä ja kommentteja. Lähetä viestisi suoraan päätoimittajalle sähköpostitse sarjainfo@kaapeli.fi tai etanapostitse Kivi Larmola, Itälahdenkatu 4, 00210 Helsinki.

Sarjakuvan väritys

Haluaisin tehdä sarjakuvaa väreissä ja minua onkin aina kiinnostanut millaiselle paperille, minkälaisilla väreillä homman voi toteuttaa. Tykkään itse käyttää peitevärejä joten tehdäänkö niillä yleensä sarjiksia? Jeremiahin piirtäjä Hermann näyttäisi käyttävän maalaamiseen vesivärejä... tiedätkö onko näin? Onko jotain tarkoitukseen suunniteltuja tusseja myynnissä, tarkoitan kynämallisia vai ovatko ne pulloissa ja tarkoitettu siveltimellä maalaukseen

tiedoista kiitollinen
Vesa Raappana

Kivi: Tarkoitukseen suunniteltuja tusseja l. huopakyniä on myynnissä (esim.

Schwann- Stablon Stabilayout), mutta niillä kannattaa värittää eri arkille, koska kaikki tussi liuottaa mustaa valokopiosta - eikä originaaliin kannata värittää. Pullovärejäkin toki on. Yleisesti ottaen millä tahansa väreillä voi värittää. Hermann Huppenin käytämät värit eivät ole tiedossamme mutta esim. espanjalainen Segrelles käyttää öljyvärejä, Prado albumissaan Lidula piirretty viiva ei käyttänyt liituja vaan akryylivärejä, Mattotti taas käytti väri-liituja, Liberatoren Ranxerox on väriletty huopakynillä. Raymond Briggs (Lumiukko, Minne tuuli kuljettaa) käyttää puuvärikyntiä.

8mm

Omistan kasan vanhoja Disneyn 8mm:n kaitafilmejä. Onkos niillä nykyään mitään arvoa?? Ei nyt ehkä aivan sarjakuvakysymys mutta melko läheltä liippaa.

Corto

Aku Ankan päätoimittaja Markku Kiviekäs vastaa: Suomessa ei tiellävästi

ole 8 millin filmeille laajaa keräilijäengasta. Ne, jotka niistä olivat aikomaan kiinnostuneita, hankkivat ne itselleen jo silloin 70-luvun lopulla. Tietenkin on olemassa piraattikasimillisiä, esimerkiksi Jenkeissä kavennettiin Disneyn solapropaganda-elokuva Education for Death. Jos joku tämän tyyppisiä panee myyntiin, ei ostajista ole pulaa.

Fennica-tietokanta

Kuinka täydellinen Fennica-tietokanta sitten on sarjakuvien osalta? Kysymykseen vastaa Heikki Kaukoranta Helsingin yliopiston kirjastosta:

"Minä tein aikoinani kirjamuotoisen bibliografian, Suomalaiset sarjakuvajulkaisut 1904-1966 (Helsinki 1968) ja sen jatko-osan, Sarjakuva-albumien bibliografia 1904-1976 (1994, nähtävissä Suomen sarjakuvaseuran nettisivuilla). Jouduin luopumaan sarjakuvalehtibibliografian teosta syystä että kirjastoon ei tullut vapaakappaleina ulkomailla painettuja Suomessa levitettäviä julkaisuja. Muutos tuli siinä suhteessa vasta uuden vapaakappalelain myötä. Laki astui voimaan vuoden 1981 alusta. Silloin luovutusvelvolliseksi tuli kirjapainon lisäksi kustantaja. Ulkomailla painettuja suomalaisia julkaisuja toki hankittiin ennen vuotta 1981, mutta se oli (ja on) työvoimavaltaista puuhaa. Julkaisun olemassaolosta piti ensin päästä selville, sitten sen hankintakanava oli selvitettävä, se oli ostettava ja luvuteltava, jne. Williams, Semic ja muut laskivat runsaasti lyhytikäisiä nimekkeitä markkinoille; jos tärppäsi niin jatkettiin, jollei, lopetettiin. Kansalliskirjaston johto kohdensi silloin 70-luvulla resurssit tärkeämmiksi katsomiinsa asioihin. Lehtien osalta bibliografiaa on jatkettava juuri tuolaisten Aarnisalun luetteloiden tapaisen tuelia ja turvautumalla simikkäiden keräilijöiden kokoelmiin ja tietoihin.

Fennica-tietokanta on juuri niin täydellinen kuin miltä se näyttää. Ja sehän ei ole kovin paljon sanottu. Voidaan vain lisätä: "mitäpä siitä ei puuttuisi".

Tällä palstella kyseltiin taannoin Iltasanomissa marraskuussa '98 julkaistun Pete-strippi sarjan tekijää, Christer Lindström lähetti meille paitsi hienon postikortin, jossa vakuutti olevansa ko. hengenluottamus isä, myös kuvan em. sarjasta.

Tällä palstella kyseltiin taannoin Iltasanomissa marraskuussa '98 julkaistun Pete-strippi sarjan tekijää, Christer Lindström lähetti meille paitsi hienon postikortin, jossa vakuutti olevansa ko. hengenluottamus isä, myös kuvan em. sarjasta.

Ja toinen juttu: Fennica-tietokanta sisältää tietoja vain kokonaisista julkaisuista. Eikä mitään siitä, mikä on julkaisun pääsisältö: sarjakuvia vai muuta.

Käypä katsomassa nettiosoitetta: <http://hul.helsinki.fi/hyk/kt/index.html> Siitä pitäisi tulla esille Helsingin yliopiston kirjaston sivu: Palvelut kirjastoille ja julkaisijoille. Siitä saa yhteyden Fennica-tietokantaan, ja myös näkee (osittaisen) listan, millaisia puutteita kirjaston kansalliskokeelmissa on.

Yksi lisävinkki vielä: Fennica menee kiinni illalla noin klo 23. Olen pariin kertaa törmännyt ilmiöön yöllä kotona. Olen silloin pystynyt tekemään tarkistukseni Turun yliopiston kirjaston Volter-tietokannasta, joka oli yölläkin auki. Turkuhan on myös vapaakappalekirjasto, siellä on aika hyvä kotimainen kokoelma. Voit lähteä nettiosoitteesta: <http://www.utu.fi/> ja sieltä etsiä Turun yliopiston kirjaston Volter-tietokantaa. Siellä tarjotaan sekä telnet-yhteyttä että kotisivun osoitetta. Molemmilla näyttäisi tietokanta aukenevan."

Albumibibliografia

Tutustuin sarjakuvaseuran nettisivuilla olevaan sarjakuva-albumien bibliografiaan. Onko mitään nettiosoitetta josta näkyisi kaikkien Suomessa julkaistujen sarjakuvalehtien tiedot? Onko osoitetta mistä saisi tietää tiettyjen lehtien arvon?

Jokke, Satakunta

Ei ole nettiosoitetta, josta näkisi keräilylehtien hintoja joten joudut hankkimaan hintaoppaan kirjamuodossa. Näitä on ilmestynyt kaksi, Raimo Aarnisalun Sarjakuvat. Hinnasto 1998-2000, ja Martti Pöyhösen Keräilylehtien hintaopas 1998-2000. Osin ne ovat täydellisempiä kuin Fennica-tietokanta ja kirjamuotoisina ne ovat kätevämpiä käsitellä kuin tietokone. Kirjaan voi myös tehdä vanahuomautuksia, mikä on vielä tietokoneessa hankalasti toteutettavissa.

Ei ole myöskään nettiosoitetta, josta näkyisi täydellinen suomalaisten sarjakuvajulkaisujen bibliografia. Helsingin yliopiston kirjaston ylläpitämä Fennica-tietokanta sisältää periaatteessa kaiken Suomessa julkaistun kirjallisuuden, myös sarjakuvat. Sitä voi selata kotoa käsin nettiselaimella, mutta itse käytän aina Telnet-yhteyttä, se on nopeampi ja luotettavampi. Windows 95/98 sisältää tarjottavan ohjelman nimeltä telnet.exe. Windows ei luo sille asen-

www.kupla.net/alan/kirj/albm.html

musvaiheessa omaa kuvaketta automaattisesti. Windows 3.1 käyttäjä voivat löytää ohjelman ohjelmaryhmästä "TCP/IP Stack". Shareware-ohjelmia on olemassa useita. Lyhyesti kerrottuna yhteys toimii seuraavasti: Käynnistä Telnet, valitse Yhdistä, Etäjärjestelmä ja kohtaan Isäntä kirjoitetaan: hyk2.lib.helsinki.fi Paina Yhdistä-nappia. Kun yhteys toimii, ruutuun tulee "Connecting to LINKO.HELSENKI.FI" tai jotain vastaavaa. Kirjoita sitten: hello omanimi,user.clas07 ja paina Enter. "omanimi" on vapaavalintainen nimi. Ruutuun tulee "Available terminal type" ja pitkä luettelo. Windows-koneessa oikea valinta on 16 ja Enter. (Väärä valinta sokeee äö-kirjaimet ruudulla. Jos näin häy, käsky /reset vie takaisin päävalintaan) Anna kokoelmatunnus (100 ja Enter). Paina ? ja Enter, pääset Opastavaan hakuun. Jos haet jotain opusta nimen mukaan, valitse 3 (Nimekehaku) ja kirjoita nimi. Edelliseen näytöön pääsee kirjoittamalla ps ja Enter, seuraavaan näytöön ns ja Enter. Kun lopetat kirjoita /quit ja Enter.

Ammatipiirtäjät käyttävät käsikirjoittajaa yksinkertaisesti siksi että useimmiten sellainen henkilö, joka on hyvä piirtäjä ei ole hyvä kirjoittaja, ja päinvastoin. Poikkeuksiakin toki on, erityisesti huumoristripeissä piirtäjä myös käsikirjoittaa. Käsikirjoittamiseen on taas useita konsteja tekijän taipumuksen mukaan, voidaan piirtää ensin kuvat ja sitten kirjoittaa kuviin sopiva teksti. Tai tajunnanvirtatekniikalla: Piirretään ensimmäinen kuva ja sitten mietitään mitä tulisi seuraavaan ku-

Käsikirjoittaja

Miksi sarjakuvissa täytyy aina olla erikseen käsikirjoittaja yms?

Jennifer, Helsinki

Ammatipiirtäjät käyttävät käsikirjoittajaa yksinkertaisesti siksi että useimmiten sellainen henkilö, joka on hyvä piirtäjä ei ole hyvä kirjoittaja, ja päinvastoin. Poikkeuksiakin toki on, erityisesti huumoristripeissä piirtäjä myös käsikirjoittaa. Käsikirjoittamiseen on taas useita konsteja tekijän taipumuksen mukaan, voidaan piirtää ensin kuvat ja sitten kirjoittaa kuviin sopiva teksti. Tai tajunnanvirtatekniikalla: Piirretään ensimmäinen kuva ja sitten mietitään mitä tulisi seuraavaan ku-

vaan. Moebiuksen albumisarja Jerry Corneliuksen Ilmattivis Autotalli on syntynyt tällä tavalla. Mitä tapaa sitten käytätkin, Kivi muistuttaa että sarjakuva, jossa on käsikirjoitus on usein mielekkäämpi lukea, kuin täysin käsikirjoittamaton...

Pupuankka

Onko pupuankalla virallista kotisivua?

Rascal, Sipoo

Tommi Hämmäinen vastaa: No ei oo. Voi-si tokj olla ja ehkä joskus onkin.

The Masters of bizarre Art!

Hei! Kysyisin onko tietoa albumista: The Bizarre Art of Bilbrew & Stanton; The Masters of Bizarre Art! Albumi on vuodelta 1980, julkaisija Jennifer Jordan Publication. Onko kyseisellä albumilla keräilyarvoa?

Juki, Tammisaari

Ei ole ainakaan sarjakuvapiireissä. Eric Stanton on aihepiirinsä vuoksi saanut laajempaa julkisuutta vasta viimeisten 10-15 vuoden aikana jolloin hänen S/M-sarjoistaan on julkaistu useampia kokoomateoksia. Näitä voi kysellä Akateemisesta taidekirjojen osastolta tai Multibron kirjakaupasta Albertinkadulta.

Sarjakuvapiirtäjäksi

Miten voi päästä tekemään sarjakuvia lehteen?

Titta, Tampere

Kivi: Sinnikkäällä yrittämisellä, eikä ammattitaidostakaan ole haittaa:-)

Sarjakuva mediana

Hei, sarjakuva kiinnostaa monellakin tavalla viestinnän keinona, mitä keskimäärin maksetaan sarjakuvan tekijälle jos esim. 4 ruudun sarjis julkaistaan 100 000 levikkisessä lehdessä? Onko Suomessa monia ns. käyttösarjakuvan piirtäjiä, vrt. esim. Afrikan tiedottavat sarjakuvat?

Ammennetaan sarjiksista, Lippo

Kivi: Hmm... Todennäköisesti ei makseta mitään, tai sitten kuvituspalkkio jostain sadan ja kuudensadan markan väliltä. Syndikoidut tai jatkuvat sarjat ovat asia erikseen, vaikei näistäkään ole mitään standardia. Todennäköisesti yksinoikeudella osietuista sarjakuvista maksetaan enemmän. Lehden painos ei

-yllättävää kyllä- niinkään vaikuta hintaan, paitsi tietysti sen kautta, ettei valtakunnallisessa lehdessä olevaa sarjaa useinkaan saa myydä samanaikaisesti muihin lehtiin, eli ne ostetaan ns. yksinoikeudella. Käyttösarjakuvan piirtäjiä on, mutta Suomessa sellaiset keikat tulevat usein mainos- ja viestintätöimistöjen kautta, jolloin piirtäjän nimi helposti jää pois. Lisäksi mainostoimiston asiakkaalle esittämä lasku ja piirtäjän palkkio ovat kaksi aivan eri asiaa.

Sarjakuvalle menekkiä

Istuimme Vanhan kuppilassa miettien miten lisätä suomalaisen sarjakuvan menekkiä ja kuulin että joku olisi tosiaan tehnyt sellaisen tempun että jatkoi lehtensä mainoksen jokaiseen Suomeen kotiin. Pitääkö tuo paikkaansa? Onnistuiko se?

Omakustantaja

Kyllä tuota on yritetty. Perheyritys Kustannus Nelilehti Oy alkoi julkaista sarjakuvalehteä Toni Poni. Lehden näytenumero jaettiin joka kotiin toukokuussa 1991, painos oli 1 300 000 kpl. Lehden ideoi firman johtaja Mauno Ihanti, joka teki myös sarjakuvien käsikirjoitukset. Kuvat piirsi mainospiirtäjä Vesa Laurio. Kuukausittain ilmestyvällä lehdellä Ihanti tavoitteli 5 % markkinaosuutta. Lehden sarjakuvista julkaistut arvostelut olivat yksinomaan kielteisiä. Lehteä ilmestyi Fennica-tietokannan mukaan vain kolme numeroa. Mikä osoittaa että pelkällä mainoksella ei suomalaisen sarjakuvan menekki lisäännny.

Edellisessä numerossa kysyi Nissi Kaisu kollaasien käytöstä sarjakuvissa. Jukka Murtosaari kehoittaa kollaasisarjakuvista kiinnostuneita tutustumaan seuraavien tekijöiden töihin: Dave McKean, Bill Sienkiewicz, Alberto Breccia. Lisäksi voitte selata 1960-luvun loppupuolella ilmestyneitä lehtiä Charlie, Linus ja Ah Nana joissa julkaistiin keskieuropalaisten tekijöiden töitä. ■

© BILL SIENKIEWICZ

